

Kratkočasnica za pust.

(Prebrisan kmet). V nékim mestu je vse v gledišče (komedijo) letelo, gré tudi kmet gledat, kaj le bo? Skušal se je néki človek, de zna enako kruliti, kakor prešiči. Mestnjani to slišati mislijo, de ima kako prese pod oblačilam skrito, in ga grejo ogledat. Kér pa nič ne najdejo, ga nemorejo dosti prehvaliti, z rokami pluskajo in vpijejo, de ni konca ne kraja. Kmet, kterimu se toliko hvale preveč zdi, na glas zavpije, de hoče on prihodnji dan še bolj po prešičevo zakruljiti. Komaj perčakajo mestnjani drugi dan čas igre; skoraj celo mesto skup perdère, ne poslušat in razsodit, ampak le uboziga kmeta za norca imet, de si kaj taciga upa. Prebrisan kmet pa zašije v rokav mlado prase, in ga začne per ušesih vleči, de krulji. Ali mestnjani vsi z enim glasom zavpijejo, de to ni nikomur podobno, žvižgajo, ropotajo in zaničujejo kmeta, de je joj. On nekaj časa posluša; ko se mu dosti zdi, potegne prase iz rokava, in reče: Ta žival pričuje, kakšni sodniki de ste! M. N.

Urno, kaj je noviga?

(Rusovski Car) je obiskal svojo bolešno gospó na Laškem, kjer ona že davnej prebiva, de bi se ozdravila. 17. dan Grudna se je Car pri Očetu Papežu v Rimu poslovil in mu pri ločitvi ponižno roko kušnil; Oče Papež ga je prijazno objel in na čelo kušnil.

(Na Rusovskim) zima tudi še odlašuje; 16. dan Grudna ni bilo še nič snega.

(V Laščah na Dolenskim) so 17. Grudna mlade tičke (velike stèrnade, Grauammer, emberica miliaria Lin.) našli, ko so v nekem gojzdu smereko posekali. V brahoru (krôfu) so imeli prosó. — To je čuden perkazik, kér se vé, de tiči tega plemena sicer le mesca Rožnietveta ali Maliserpana mladiče; imajo. Morebiti sta star in starka po natornim nagibu letašnja lepo zimo predčutila.

(V rimskih toplicah na Štajarskim) so pri potresu 21. Grudna vsi trije vrelci na enkrat jenjali téči. Koj potem pa so zopet jeli izvirati.

(V Banatu) ljudje grozno bolehalo; merzlica zavoljo nenavadniga vremena kej hudo razsaja.

(Letašnja zima) je v Ljubljani in morde po celim Krajskim čudo lepa. Nič snega nimamo in ceste se

praše, ko spomladi. Nar bolj čudno je pa to, de še zde neprenehama zidarji pri Vithalmovim koliseumu zidajo, de je kaj. Če se bo to delo dobro skazalo, se bomo od gosp. Vithalma zopet kaj noviga koristniga naučili, zidati kadar zmerzuje. Mavto (mortel) delaje, si v nji delavci apno nasproti gasé, kar stori, de mavta dalje gorka ostane.

Oznanilo novih bukev.

Naše slovensko knjiženstvo od dné do dné bolj raste in vesele cvetke poganja v svetih in posvetnih rečeh. Zopet nam je napovedana nova knjiga, ktero bo gosp. P. Preradović, c. k. nadnamestnik v 33. pešnim polku v Zadru pod nadslovam „Pervenci (Pervine)“ na svitlo dal. Naročivna cena je 50 krajc. srebra za tiste, ki se do 20. Svečana na-nje naroče; potem bo pa poskočila na 1 gold. Plačilo se bo odrajtalo, kadar se bo knjiga prejela. Na deset knjig se bo dala ena po verhu. Razširanje slovanskiga knjiženstva podpirati, bo naročila za slovenske dežele podpisani vrednik iz serca rad prejemal; naj se tedej pri vredništvu oglasi, ki želi napovedano knjigo dobiti. Upamo, de bodo „Pervenci“ veliko naročnikov našli. Za Koroško deželo prejema naročila tudi gosp. Matija Majer, kaplan stolne cerkve v Celovcu.

Dr. Bleiweis.

Današnjemu listu je doklada 1 perdjana.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	10. Prosenca.		5. Prosenca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	1	58	2	—
1 » » banaške...	2	17	2	15
1 » Tursice.....	1	15	1	16
1 » Soršice.....	—	—	1	40
1 » Rēži.....	1	34	1	37
1 » Ječmena.....	1	15	—	—
1 » Prosa.....	1	7	1	15
1 » Ajde.....	1	2	1	—
1 » Ovsu.....	—	51	—	50

Cena prešičev v Krajnju — ložejih po 6 krajc. funt; težejih pa po 6 krajc. in pol; — slatina (špeh) v bohah po 16 gold. in pol, brez kože po 17 gold. in pol cent.

Oglas.

Novo leto se je za Novice práv veselo začelo; nobeno leto ni tolikanj deležnikov vnovič pristopilo, kakor letas! Med novimi bravci so morebiti nekteri, ki še niso Novičniga pisanja vajeni; tem povemo: de je pri tem pravopisu vse po starim, samo tri čerke ne, ktere se pa dajo, ko bi z očmi mignil, naučiti; téle so:

namesto stariga ojstriga *f* imamo *s*; namesto *fh* pa *š*

„ „ mehkiga *s* „ *z*; „ *sh* „ *š*

„ „ „ *z* „ *c*; „ *zh* „ *č*.

To je vse, in ne pičice več. S tem pravopisam pa stopimo v koló z drugimi Slovani, de oni naše, mi pa njih bukve lahko beremo.

De bi tedej prihodnjič zmešnjav v Novicah ne bilo, prosimo, naj bi se vsi naši gosp. pisatelji ediniga pravopisa posluževali. Zdej ta, zdej uni pravopis, Novicam ličnost jemlje in bravec moti. Rodoljubni Slovenci niso svojeglavni, ampak si v obcnokoristnih rečeh radi roke podajo. Z radostjo in ponósam zamoremo reči, de so vsi slavni slovenski pisatelji tudi pisatelji Novic, in de nar bolj sloveči med njimi so jeli sploh pisati v obcnim (Gajevim) pravopisu. — Naši prebrisani kmetje ga že brez spotikleja berejo; za male otroke, ki se še le brati učijo, je pa novi pravopis veliko ložej od stariga. En glas, ena čerka! to je velika prednost noviga pravopisa. V šolah je sicer stari pravopis še vpeljan: prepovedano pa ni učiteljem, zraven tega memo gredé učence tudi obcniga pravopisa vaditi, kar pridni učitelji brez vse pogube časa gotovo tudi storijo.

Poslednjič naj bo še naznanje dano častitim pisateljem, ki so nam že davnej davnej kake sostavke za Novice poslali, de bojo berž ko bo mogoče večidel vsi v natis prišli, kér je le malo taci, ki niso za Novice. Kar je predolžiga, okrajšamo; kar sicer pravne primere nima, popravimo. Vse to radi storimo, če le kako dobro zernice najdemo. Pesem pa moramo več na stran položiti, zakaj one se ne dajo takó popravljati kakor drugi sostavki, in vsaka pesem, ktera ni práv práv dobra, je — slaba pesem. „Nur der singe, dem Gesang gegeben!“

Vredništvo.

Vrednik Dr. Janex Bleiweis. — Natiskar in založnik Jožef Blaznik v Ljubljani.

DOKLADA 1,

h 2. listu krajnfkih kmetijskih in rokodelskih Noviz.
1846.

Kdor sheli, kako osnanilo v *Doklado* natifniti in Novizam perdjati, plazha sa *vfako verflizo* 3 kr., zhe osnanilo le *enkrat* natifniti da; *dvakrat* 4 kr. in *trikrat* pa 5 kr.

(1.)

Prostovoljna prodaja velke oštarije.

Na dunajski cesti je velka oštarija na prodaj, ktera ima 4 stanice (cimre), 1 kuhinjo, vežo in 2 prostorni kleti.

Imenovana oštarija ima zraven hiše tudi druge poslopja, namreč: 2 štali za 40 konj prostorā, 1 kolarnico ali šupo za vozove in drugo orodje hraniti, 1 pod, 1 kozelcs sedmimi okni (štanti), 1 vert, 1 cegovnco; njiv pa za 17 mernikov posetve, in travnikov, na kterih se 30 centov senā nakosi. Pred hišo teče potok, torej se da tukej lahko strojarija in usnjarija napraviti.

Cena celiga kmetijstva s poslopji vred je 2500 gold. v srebru, in bo 26. dan Prosēnca tekočiga leta prodano.

Kdor ga želi kupiti, naj se pri lastniku Janezu Dimniku v Čemšeniku v hiši Nr. 15 v Berdski komisii, ali pa pri gospodu dohtarji Cvarji v Ljubljani za-njo oglasi.

(2.)

Priporozhba

(1)

jeklenih peréf sa pifati

is z. k. pr. fabrike Dragotina Kuhna na Dunaji.

Perefa sa pifati is jekla fo she davno snane; doflej fo jih vezhidel le angleshke fabrike delale in v nafhe kraje poshiljale. Gori imenovan gospod Dragotin Kuhn na Dunaji je umetnost snajdel, perefa takó lizhno isdelovati, de jih is narbolj fkaleniga jekla v modlih vfake forte isdeluje, kakor fo sa vfaktero pifanje, sa vfako roko pripravne, dolgo in kratko preklane, bolj in menj ojštro sbrufhene, tako, de nifo famo angeleshkim v dobroti v vřim enake, temuzh jih fhe zlo prefeshejo.

Na prodaj jih ima na drobno in na debelo po terdno pořtavljani zeni.

Janes Giontini,
bukvar v Ljubljani.

(1) (46)

Nove bukve:

(2)

řlava Marije Devize,

od svetiga Alfonsa Ligori,
v krajnfko preřtavljene od B. Potozhnika,
(368 řtrani v 8. s prelepo podobo Marije D. spredej)
fo v tiskarii J. Blasnika na řvitlo priřhle, in fe
dobē v bukvarii J. Lerherja, in pri bukvovesu
L. Kremsherji v Ljubljani.

Nevesane veljajo	— gold. 30 kr.
vesane v terdih platnizah in v toku —	„ 45 „
„ s uřnjatim herbtam	„ 50 „
„ v uřnji	1 „ — „
„ v uřnji s slatim obresam	1 „ 40 „

V priporozhenje teh fkos in fkos slatih bukviz, je dovelj rezheniga, zhe opomnimo, de jih je v ljubezni do Marije gorezh řvetnik, sadnje dni řvojiga řvetiga řhivljenja, s tem namenam pifal, de bi ljubesen do Marije Devize, řvoje kraljize v řerzih řřih řristjanov, posebno pa v řerzih řřih řvřgal, ki bodo te njegove bukve brali, sa ktere je, dokler je tukaj řhivel, pri Marii řpreferzhno řprofil, in sdaj v nebesih řhe řpreferzhniřhi řprofil.

Druga poloviza teh bukev bo s pomozhjo Marije takó hitro, kakor bo mogozhe, kakor řa řerva v krajnfko preřtavljenā na řvitlo priřhla.

(47.)

Travne semena na prodaj.

(2)

Kupovanje travnih semen polajřati, řim řal řalogo naslednih semen tudi v Celje gosp. Krisparju, ki jih v řvoji řřacuni prodaja: řeme řahovke (řr. Raygras) po 20 kr., mačjiga řepa (řhimotāusgras) pa po pol goldinarja řunt; na řeset řuntov se řobi 1 řunt řamečka. Ravno po ři řeni so imenovane řemena tudi ři řeni na prodaj.

Dr. Orel.

poleg řidaniga řosta nad řesarskim řrabnam v řiři Nr. 10.

(43.)

Pri Joshefu Gajgerju,
bukvarju v řelji, fo priřhle ře řni
na řvetlo nove bukve pod naflovam:

řVĚTI EVANGELJI

s řmolitvami řno řranjam řa řře řēdele,
řrasnike řno řimenitniřhi řgodove řeliga

léta, katerim so pridjani tudi evangelji s molitvami ino branjam sa vse delavnike svetiga pošt-niga zhafa, zel katekism s prafhanjam, zerkvne litanije s svojimi molitvami; dalej she sa pobosh-noft vfakimu po volji troje druge litanije, sv. krishovi pot zhaftitljiviga P. Leonarda; navadne stare zerkvne pefmi s mnogimi novimi, ki se she sploh po Slovenfkim pojó.

Vernik po tem takim v téh bukvah najde koj vse, kar se od duhovnov v zerkvi raslaga, ali kar boshjo flushbo vtizhe. Beséda ni bolj eni ko drugi Slovenfki strani primérjena, temuzh tako ispeljana, de bo vfaki bravez rozhno sposnal, kaj de hozhe rézhi, in jo bo lahko po navadi svojiga kraja isrékel.

Natifnjene so te bukve na lep bél zherftvi pa-pir, fkos in fkos s dobrim zhernilam, verlimi shi-vimi pifmenki, ki so po rasnih naflovih in besédah rasumno rasftavljene, v *flavoviti Gosp. Blasnikovi tiskarnizi* v Ljubljani. Škerb je bilo zherk foftav-ljavzu, pregledovavzu in famimu vlašniku tiskar-nize, de ne bodo bravzov tiskarfki pogrěfhki motili ali mudili; kjer sta she namrezh foftavljavez in pre-gledovavez kako tiskarfko pomoto isgrefhila, jo je bistro oko rasumniga vlašnika sapasilo, de se je popravila pred zhištim natifam. — Bukve snefejo 42 pól in pol ali 680 strani v veliki osmérki, pridja-na jim je verla podobfhina v jeklo vrésana is ime-nitne natifkarnize Karla Majerja v *Nirenbergu*. — Le shelja, jih tudi manj premoshnim Slovenzam v roke spraviti, je saloshnika nagnila, jih po nar-nishjifhi zéni v kup poftaviti, namrezh:

- a) terdó svesane v papirju po 1 gold. — kr.
- b) s usnjatim herbtam in krajzi
- po 1 „ 15 „
- c) vse usnjate po 1 „ 40 „
- d) prasnizhno svésane v dobro
- poslazhenim usnji in s slatim
- obrėskam po 3 „ — „

(44.)

(3)

Pri Janesu Giontini,

bukvarju v *Ljubljani* Nro. 237, na vel-kim tergu so nafledne bukve na prodaj:

Slate bukvize od Šerzá Jesufa, ali brumno navishanje ferzhne ljubesni k Jesufu in Marii,

na fvitlo dal Marko Glaser. Drugi natif v Gradzi, lepó vesane veljajo 45 krajzarjev.

Marija, perbeshalifhe grefhnikov. Mo-litne bukvize k svetimu ferzu Marije sa preober-njenje grefhnikov; na fvetlo dal Marko Gla-ser v Gradzi, lepó vesane veljajo 36 krajzerjev.

Krempl Anton, Dogodivšine Štajerske zemlje. Z posebnim pogledam na Slovence. V Gradcu 1845, lepó vesane bres podobfhin veljajo 1 gold.; s podobfhinami pa 2 gold.

(45.)

(3)

Prah, od kteriga merzhéfi po-ginejo.

Ta prah, ki vse merzhese pomóri, je od seli-fha, ki v Persii divje rafte. Pomóri bolhe, ufhi, fhurke, mole, mravljinke in vse take merzhese. Drusiga ni treba, kakor nektare fhnóse tega prahu potrésti v fhpranje pri posteljah, pri orodji, ftenizam po rjuhah, predin se spat gré, bolham in ftenizam po hifhi fém ter tje, fhurkam v kuhinjah pod ognjifhi, molam, muham i. t. d.

Kakó je ta prah sa popotnike koriften, de imajo mirne nozhí, je gospod profesor Karel Koch na svojih potih v Asii fkuřil in tudi v svojih bukvah fran 46 od tega prahu s veliko hvalo pifal. Na Rufovfkim je ta prah she vezh let snan in vezh ga ne morejo tam pogrefhati. Slařti se pa pripo-rozhi pri bukvifah, kakor tudi koshuhovno in ob-leke molov varje. Vřim drugim shivalim nizh ne fhkodje.

Na prodaj je pri meni v gosp. Aichholzerjevi hifhi na velkim tergu, in veljá sapezhatena řtekliza (glashek) s mojim imenam 42 krajzarjev.

Janes Giontini,
bukvar v Ljubljani.